

کارگران ایران و ترکیه گامی به پیش!

نادر ساده

پانزدهم تیر هشتاد و هفت

آزادی فعالین سندیکایی ترکیه در روز ۶ ژوئن ۲۰۰۸ و شرکت عملی فعالین سندیکایی ایران بویژه سندیکای کارگران شرکت اتوبوس رانی تهران و حومه و اتحادیه آزاد کارگران ایران در یک کمپین بین المللی برای آزادی کارگران زندانی در ترکیه یک گام محکم بود. گامی که تجارب آن در خدمت گسترش روابط و همبستگی متقابل مابین فعالین کارگری ایران و سایر کشورها نیز قرار گرفته و شناخت متقابل را ارتقاء خواهد داد.

روز ۶ ژوئن ۲۰۰۸ بعد از ۱۵۰ روز بلاتکلیفی و در مجموع ۲۰۰ روز زندان دادگاه ۷ تن از فعالین سندیکای کارگران حمل و نقل ترکیه (تومتیز*) در آنکارا برگزار شد و فعالین زندانی آزادی شان را بازیافتند.

در نیمه شب ۱۹ نوامبر ۲۰۰۷ نیروهای امنیتی ترکیه در یک عملیات کماندویی منازل اعضای هیات مدیره سندیکای حمل و نقل را مورد هجوم قرار داده و آنشب کلیه ی اعضای هیات مدیره بازداشت شدند.

روز ۲۳ نوامبر ۲۰۰۷، ده تن از دستگیرشدگان آزاد و ۷ تن دیگر بدون هیچ دلیلی باید در زندان می ماندند و تازه بعد از ۵ ماه وکلای دستگیرشدگان در جریان اتهامات موکلان خود قرار گرفتند و حدود یکماه بعد سرانجام دادگاه برگزار شد.

دادگاه کارگران و فعالین سندیکایی ترکیه اما یک دادگاه معمولی نبود، حتی دادگاه مربوطه به حقوق کار نیز نبود، بلکه یک دادگاه جنایی و امنیتی بود که برای بزانو در آوردن فعالین سندیکایی دولت ترکیه برپا داشته بود.

روز ۶ ژوئن در حالیکه بیرون سالن دادگاه صدها نفر از بستگان و اعضای خانواده ی فعالین کارگری و اعضای سندیکاهای تجمع اعتراضی برپا داشته بودند و در داخل سالن حدود ۲۰۰ نفر منجمله ناظرین کارگری از کشورهای انگلیس، آلمان، ایران و هلند شاهد محاکمات بودند، قاضی دادگاه با قرائت اتهامات بی اساس یکبار دیگر بر توطئه دولت ترکیه بر علیه سندیکای حمل و نقل ترکیه صحه گذارد و نشان داده شد چگونه دولت کمالیستی ترکیه هدفمند و آگاهانه وبا بکارگیری قهرگسترده و همه ی وسائل ممکن نظیر ارتش و پلیس در کنار نقض آشکار و روزانه حقوق بشرو تعقیب و قتل مخالفین سیاسی قصد نابودی تشکل های کارگری را دارد.

فعالین سندیکایی متهم به " اخلال در آرامش محیط کار " و " ایجاد کانونهای جنایتکارانه با هدف گسترش دامنه ی نفوذ و تهدید کارفرمایان " شده بودند و قاضی در این محاکمه فرمایشی تک تک متهمین را خطاب قرار می داد که: " آیا عضو یک کانون جنایتکارانه هستید؟ " و هر بار پاسخ قاطع « نه » از سوی متهمین شنیده می شد.

تکرار این اتهامات بی اساس بجای محکومیت متهمین بیشتر اسباب تمسخر دادگاه بود. حتی گزارش ۵۰۰۰ صفحه ای که پلیس ترکیه بر مبنای شنود تلفنی فعالین سندیکایی تنظیم کرده بود نتوانست دلایلی محکمه پسند در اختیار دادگاه قرار دهد. بدینسان روز ۶ ژوئن ۲۰۰۸ کلیه ی فعالین سندیکای تومتیز در میان استقبال گرم مردم آزادی شان را بازیافتند. هرچند هنوز پرونده ی مربوطه مختومه اعلام نشده و باید مجددا عده ای از فعالین سندیکایی در ماه سپتامبر ۲۰۰۸ در دادگاه حاضر شوند.

هجوم به فعالین سندیکایی محدود به سندیکای تومتیز نبوده و نیست. اگر به سابقه ی فعالیت سندیکایی در ترکیه که قدمت بسیار طولانی (دهه های آخر قرن نوزدهم *۲) دارد توجه کنیم در خواهیم یافت که در تمام یکصد و اندی سال گذشته، چه پیش و بویژه پس از تشکیل جمهوری در سال ۱۹۲۳ و در دوره اخیر بویژه بعد از سومین کودتای نظامی ۱۹۸۰ (کودتای اول ۱۹۶۰، کودتای دوم ۱۹۷۱) سندیکاها و فعالین کارگری ترکیه بویژه گرایشات مترقی و مبارز درون جنبش کارگری ترکیه بشدت تحت سرکوب قرار داشته اند.

گزارشات اول ماه مه امسال ترکیه و سایر گزارشات موجود اخیر نیز حاکی از گسترده گی هجوم پلیس به آزادیهای سیاسی و سرکوب نیروهای مترقی است. اعم از دانشجویانی که بجرم داشتن عکس چه گوارا و آثار مارکسیستی باید در زندان بمانند تا سرکوب کردها و از همه روشن تر فعالین کارگری همگی نشان از این واقعیت دارد که دولت محافظه کار و اسلامی رجب تیپ اردکان دولت مرتجع و پلیسی و همدست سرمایه ی جهانی است.

هم اکنون نیز تعداد ۴ نفر از اعضای هیات مدیره ی سندیکای بخش بهداشت و درمان با همین اتهام واهی "تشکیل کانون جنایتکارانه" به زندان تا ۵ سال محکوم شده اند (*۳)

و بر علیه سندیکای تلفن و مخابرات و دبیر این سندیکا نیز در ۸۱ شهر با شکایاتی از سوی کارفرمایان پرونده تشکیل شده است.

بهر حال برای اینکه زمینه ی یورش اخیر به سندیکای حمل و نقل را دریابیم اشاراتی لازم است.

طبق دسته بندی رسمی و دولتی ترکیه، شاغلان مجازند در ۲۸ حوزه صنعتی و خدماتی سندیکاهای خودشان را داشته باشند و هم اکنون در ترکیه ۱۱۰ سندیکا و اتحادیه به ثبت رسیده اند و حدود ۹ کنفدراسیون مختلف سندیکایی سقف تشکل صنفی کارگران، کارمندان و کارگران روستایی و دهقانان ترکیه است. البته که فرم و ساختار این کنفدراسیونها و سندیکاها در عمل، در هم برهم تر از دسته بندی رسمی و دولتی آنان است و همین شناخت آنان را با مشکل روبرومی سازد. در واقع مسئله ی اصلی این است که با وجود باصطلاح "قانونی بودن" تشکل های صنفی در ترکیه، اما در عمل و در چهارچوب یک بوروکراسی قوی و قید و بند های قانونی (*۴) تشکل یابی آزادانه ی کارگری در ترکیه با مشکلات جدی مواجه است و اگر به این قید و بند های قانونی حجم شدید سرکوب و تعقیب و آزار فعالین کارگری را بیافزائیم بخوبی در خواهیم یافت که در ترکیه ی "مدرن"، سنت جاروب کردن نهادهای مستقل همچنان قوی و برتر است و دولت و کارفرمایان دست در دست هم مقابل کارگران صف آرای کرده و نه تنها تشکل مستقل کارگری را بر نمی تابند بلکه حتی خود را نیز ملزم به رعایت نیم بند مقوله نامه های سازمان جهانی کار نمی دانند.

با این ملاحظات اگر به نمونه ی سندیکای تومتیز برگردیم متوجه می شویم که تومتیز به این دلیل روشن اینگونه بشدت مورد سرکوب و آزار قرار گرفته و متهم به تشکیل "کانون جنایت" متهم شده است که تلاش می کند در بین کارگران حمل و نقل تشکل سندیکایی ایجاد نماید، جایی که با همه ی گسترده گی کارکنان و کارگران تا همین سالهای اخیر بعنوان "حوزه ی پاک" از سندیکاها بشمار می رفته است و همین تلاش سندیکائی قبل از هر چیز خشم کارفرمایان را برانگیخته است. کارفرمایانی که توگویی از یک رابطه ی نامرئی با پلیس و دستگاه امنیتی برخوردارند و در موقع لزوم نیروی سرکوب را فرامی خوانند. بعنوان مثال هنگامیکه سندیکای تومتیز تلاش کرد تا در یکی از بزرگترین شرکت های لوجستیکی مشهور به "خروس" (*۵) برای اولین بار تشکل سندیکایی بوجود آورد کارفرمایان یکباره همه وسائل را

بکار گرفتند که بساط سندیکای تومتیز را جمع کنند. ابتدا تلاش کردند، فعالین سندیکایی مرعوب گردند و به دستور مدیریت فعالین سندیکایی مورد شتم و ضرب قرار گرفتند. سپس هنگامیکه کارفرما فهمید با روش ارباب نمی تواند فعالین سندیکایی را از میدان بدر کند ۷ تن را فوراً اخراج نمود. با همه این تدابیر ما می دانیم در مقابل سرکوب مقاومت نیز تکوین می یابد و بحض اینکه مقاومت ها جدی تر شد مدیریت "شرکت لوجستیکی خروس" به رابطه ی نامرئی با پلیس و دستگاه امنیتی ترکیه توسل جست و شکایاتی مبنی بر " تهدید جانی و خسارت مالی " علیه فعالین سندیکایی تومتیز تنظیم تا به دخالت پلیس مشروعیت بخشد. انگار در قوقولی قوقوی "خروس" پیامی بود که آنتن پلیس گرفت و بدین ترتیب با حکم دادستانی، ماموران شروع کردند به شنود فعالین سندیکایی تومتیز و شب و روز نشستند تا ۵۰۰۰ هزار صفحه مدرک جرم علیه فعالین سندیکا سرهم بندی کنند که باز هم موفق نشدند روز ۶ ژوئن دلیل محکمی برای اثبات اتهاماتی که خودشان وارد کرده بودند فراهم نمایند.

سندیکای تومتیز تاکنون در مقابل اینگونه تمهیدات پلیس و دولت و کارفرمایان عقب نشینی نکرده و همچنان بر اصول و اهداف سندیکایی تاکید می کنند و رازپشتگرمی این مقاومت در این واقعیت نهفته است که تومتیز (صرفنظر از سابقه ی این یا آن عملکردش در گذشته که جای بحث دارد) اینبار اعتراضات کارگری را سازماندهی کرد، بر بدنه ی اصلی اش اتکاء نمود و با برپایی تظاهرات و اطلاع رسانی شفاف در سطح افکار عمومی برای آزادی فعالین سندیکایی و کارگران زندانی تلاش نمود. همچنین همبستگی بین المللی بیاری کارگران زندانی آمد که چه بسا بدون این همبستگی هنوز فعالین سندیکایی موفق به کسب آزادیشان نمی شدند و چه بسا سندیکای تومتیز تا حد ممنوعیت با فشار عدیده ی دیگر روبرومی گردیدند.

تجربه ی ۶ ژوئن نشان داد دفاع از سنت مقاومت و همبستگی مابین کارگران از ملیتهای مختلف، انسانهای معترض و سندیکاهای مترقی و... در مقابل دستگاه سرکوب دولتی یک وظیفه دائمی تشکل های سندیکایی و فعالین کارگری در همه ی کشورها است. سندیکا حزب سیاسی نیست اما دفاع بی قید شرط از آزادیهای سیاسی و اعتراض به سرکوبگران، هموزن دفاع از حق تشکل سندیکایی است و باید در راس مطالبات فعالین سندیکایی قرار گیرد.

سندیکای تومتیز در تازه ترین دور فعالیت اش برای جلوگیری از اخراج ۱۲۳ راننده شرکت اتوبوس رانی شهری در "بورسا" تلاش می کند. همچنین ۲۵۶ کارگر بدلیل عضویت در سندیکای تومتیز توسط کارفرمایشان در "گازیانتیپ" اخراج شده اند. بهمین دلایل نیز کنسرن چند ملیتی "اونیلور" ۷۰ نفر از اعضای تومتیز را در بخش حمل و نقل کنسرن اخراج کرده است.

این اخراج های دسته جمعی بجرم عضویت در سندیکای مبارزی نظیر سندیکای تومتیز تنها گوشه ای از وضعیت اسفبار نقض حقوق بشر و سیاست های ضد کارگری حاکم بر ترکیه است. روزنامه ی کنفدراسیون سراسری سندیکاهای ترکیه " ترک - ایش" (۶*) که حتی به راست روی شهره است و نزدیک به سیاستهای دولت قرار دارد در شماره ی ۳۷۵ نوشت که:

" در سال گذشته ۲۰۰۰۰ نفر بدلیل عضویت در سندیکاهای از کار اخراج شده اند "

طی سالهای اخیر، کارگران ایران بویژه کارگران زندانی در ایران بیش از هر زمان در عمل اهمیت کسب همبستگی جهانی فعالین کارگری از کشورهای مختلف و دگراندیشان مترقی را درک کرده اند و همین درک عمیق طبقاتی نیز منشاء

واکنش و همبستگی بموقع فعالین سندیکایی کارگران شرکت واحد و اتحادیه ی آزاد کارگران ایران با فعالین سندیکایی در ترکیه و اعتراض به سرکوب حقوق کار در ترکیه بود. همبستگی که سبب دلگرمی فعالین کارگری در ترکیه و بسیاری از کشورهای جهان گردید. فراموش نکنیم که " امنیستی " یا " عفو عمومی برای کارگران زندانی " یکی از با شکوه ترین مطالبات جنبش کارگری بین المللی در سده ی گذشته بوده و باید بیش از هر زمان برای عقب راندن ماشین سرکوب و برای آزادی کارگران زندانی در جهان و همچنین رفقای خود در ایران تلاش کنیم.

نادر ساده
۲۰۰۸ - ۰۷ - ۰۵

توضیحات:

*1- TÜMTIS سندیکای کارگران حمل و نقل (تومتیز) عضو ITF می باشد.

*2- در دوره ی امپراطوری عثمانی اولین اولین انجمن های کارگری در سال ۱۸۷۱ تشکیل گردید و یکسال بعد کارگران بارانداز بعد از اعتصاب در بندر موفق به کسب افزایش دستمزد گردیدند. کمون پاریس تأثیرات جهانی خود را برجای گذاشت و سالهای بعد انجمن های کارگری تاسیس شده با ایده های کمون پاریس درخشیدند و از مرز مطالبات صنفی عبور کرده و مطالبات سیاسی نیز بر علیه امپراتوری عثمانی مطرح می کردند. دیری نپایید که تشکل های کارگری ممنوع گردیدند و یکبار دیگر با وقوع انقلاب اکتبر جنبش کارگری ترکیه جان تازه ای گرفت.

آتاتورک اما قانون ممنوعیت تشکل های کارگری و سیاسی را با سرسختی اجرا کرد که تا مرگ وی و حتی تا پایان جنگ جهانی دوم ادامه یافت.

*3- " لیبراستارد " کمپینی را برای دفاع از " Meryem Özsögüt " از سندیکای بهداشت و درمان آغاز کرده است. نگاه کنید به لینک زیر:

http://www.labourstart.org/cgi-bin/solidarityforever/show_campaign.cgi?c=394

*4- در زمینه موانع قانونی تشکل یابی کارگری در ترکیه توجه به ملاحظاتی لازم است.

هر تشکل سندیکایی ترکیه که می خواهد در هر حوزه ورشته ی صنعتی و خدماتی تشکیل و اعلام موجودیت کند باید حداقل ۱۰ درصد شاغلان را در سطح کشور همراه و حامی خود داشته باشد و در سطح کارخانه و کارگاه باید حداقل ۵۰ درصد شاغلین، عضویت در سندیکا را بپذیرند. عضویت در سندیکا نیز باید محضری ثبت شود و رسماً به اطلاع کارفرما برسد و سندیکا ها زمانی از قابلیت مذاکره برخوردار می شوند که به تایید وزارت کشور رسیده باشند. علاوه بر این شرط و شروط ها ی دست و پا گیر مهمتر اینکه دولت ترکیه همچو کارفرمایان در عمل اثبات کرده که برایش همواره عضویت در سندیکا ها مساوی با عضویت در یک سازمان تروریستی است و دولت حق خود می داند هر زمان لازم دانست یک اعتصاب کارگری را بدلیل ملاحظات دولتی ممنوع اعلام کند. در ترکیه مسئولین سندیکاها نیز باید کسانی باشند که جرمی مرتکب نشده باشند، یعنی اگر کسی در یک تظاهرات کارگری که دولت بنا به مصلحت خودش آنرا ممنوع اعلام کرده باشد، شرکت کرده باشد " مجرم با سوء سابقه " بحساب می آید و نباید در سندیکاها مسئولیت و پستی داشته باشد. همه این موانع فعالیت سندیکایی را مشکل و تلاش برای تشکل یابی مستقل را صد چندان مشکل تر نموده است.

*5- HOROZ – Lojistik " شرکت لجستیکی و حمل و نقل خروس "

*6- در مجموع در ترکیه ۹ کنفدراسیون کارگری رسمی وجود دارد. این ۹ کنفدراسیون در سه کاتگوری دسته بندی شده اند،

۱ - کنفدراسیون های کارگری شامل بر:

کنفدراسیون سندیکاهای کارگری ترکیه TÜRK-IS

کنفدراسیون سندیکاهای کارگری انقلابی DISK

کنفدراسیون سندیکاهای کارگری راست HAK-IS

کنفدراسیون سندیکاهای کارگری ملی گرا MISK

۲- کنفدراسیون های سندیکاهای کارمندان شامل بر:

کنفدراسیون سندیکاهای شاغلین در بخش خدمات KESK

کنفدراسیون سندیکاهای کارمندان MEMUR_SEN

کنفدراسیون سندیکای کارمندان ترکیه TÜRKİYE KAMU_SEN

۳- کنفدراسیون های سندیکاهای دهقانان و کارگران روستایی شامل بر:

کنفدراسیون سندیکاهای کارگران روستایی TÜM-KÖY-SEN

کنفدراسیون سندیکاهای دهقانی CIFTCI-SEN

لازم بیادآوری است که به گمان من این سندیکاها الزاما منافع طبقاتی کارگران را نمایندگی نکرده و ظرف مبارزه ی مستقل کارگری نیستند. بررسی و ارزیابی این مسئله اما نافی دفاع بی قید و شرط از دستگیرشدگان وزندانای نیست که بجرم فعالیت سندیکایی متهم به اعمال جنایتکارانه شده اند. برای مطالعه و شناخت بیشتر از سندیکاهای کارگری در ترکیه رجوع کنید به منبع زیر:

Gewerkschaften in der Türkei:

Historischen Entwicklung , Organisationsstrukturen und rechtliche rahmenbedingungen - Oya Baydar

نادر ساده

۲۰۰۸ - ۰۷ - ۰۵